

ტუსკია და სხვები საქართველოს წინააღმდეგ

(Tuskia and Others v. Georgia)

საჩივარი №14237/07

11 ოქტომბერი, 2018

ფაქტები

მომჩივნები, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ცხრა პროფესორია, რომლებმაც გააპროტესტეს უნივერსიტეტის რეფორმები. 2006 წლის ივლისში ისინი კანონიერი ნებართვის ფარგლებში შეიკრიბნენ უნივერსიტეტის მთავარი კორპუსის დიდ დარბაზში. შეკრების დროს ერთ-ერთი მომჩივანი „არჩეულ“ იქნა უნივერსიტეტის რექტორად. ამის შემდეგ, დაახლოებით ოცი ადამიანისგან შემდგარი ადამიანთა ჯგუფი მათ შორის, მომჩივნები, შეიჭრნენ მოქმედი რექტორის კაბინეტში და მოითხოვეს მისი გადადგომა. ამის შემდეგ, პოლიციამ ისინი გააძევა რექტორის კაბინეტიდან და ცნო ადმინისტრაციულ სამართალდამრღვევებად.

სამართალი

მე-11 მუხლი მე-10 მუხლთან მიმართებაში

ა) სახეზე იყო თუ არა მშვიდობიანი შეკრების თავისუფლების უფლების განხორციელებაში ჩარევა – ის მოვლენები, რომლებიც მოჰყვა მომჩივანთა მიერ უნივერსიტეტის რექტორის კაბინეტში უკანონო შეჭრას, არ წარმოადგენს „მშვიდობიანი შეკრების“ სტანდარტულ სიტუაციას. მიუხედავად იმისა, რომ ეს მოხდა დაძაბული სიტუაციის დროს, ეროვნული სამართალწარმოების ფარგლებში მომჩივანთა ქმედება არ დადგენილა როგორც ძალადობრივი ხასიათის ქმედება. საბოლოოდ, მომჩივანთა პროტესტი არ იყო ისეთი ხასიათის და ხარისხის, რომელიც გამორიცხავს კონვენციის მე-11 მუხლის დაცვის ფარგლებს მე-10 მუხლთან მიმართებით, ხოლო მომჩივანთა გაძევება და ადმინისტრაციული პასუხისმგებლობა მიჩნეულ იქნა როგორც შეკრების თავისუფლების უფლებაში ჩარევა.

ბ) იყო თუ არა ჩარევა კანონით გათვალისწინებული, ატარებდა თუ არა იგი ლეგიტიმურ მიზანს და იყო თუ არა იგი აუცილებელი დემოკრატიულ საზოგადოებაში

i) კაბინეტიდან გაძევება – სადავო ჩარევას ჰქონდა საფუძვლები ეროვნული კანონმდებლობის ფარგლებში, ასევე ატარებდა ლეგიტიმურ მიზანს, რათა თავიდან აეცილებინა საჯარო არეულობა და იცავდა სხვათა უფლებებს. მომხივანთა ქმედებებმა შეაშინა სხვა თანამშრომლები და სტუდენტები, რამაც ხელი შეუშალა საგანმანათლებლო დაწესებულების ნორმალურ ფუნქციონირებას. მომხივანთა პროტესტმა სულ ცოტა, ორი საათით დააბრკოლა რექტორის და უშუალო კოლეგების მიერ საკუთარი მოვალეობის შესრულება.

მომხივნებს შესაძლებლობა მიეცათ, წინასწარ მინიჭებული უფლების ფარგლებში, რამდენიმე საათის განმავლობაში შეკრებილიყვნენ უნივერსიტეტის მთავარ შენობაში. რის შედეგადაც, ისინი ორი საათის განმავლობაში პროტესტს გამოხატავდნენ მოქმედი რექტორის სამუშაო კაბინეტში. უნივერსიტეტის ადმინისტრაციამ (მათ შორის, მოქმედმა რექტორმა) და შემდგომში, პოლიციამ გამოიჩინა შემწყნარებლობა. პოლიციის მხრიდან ადგილი არ ჰქონია რაიმე ფიზიკური ძალის გამოყენებას. ამის ნაცვლად, როგორც დადგენილია ეროვნული სამართალწარმოების ფარგლებში, პოლიციის თანამშრომლები აწარმოებდნენ მოლაპარაკებებს მომხივნებთან, მათი მშვიდობიანი დაშლის მიზნით. უფრო მეტიც, მომხივნებს აღნიშნული კაბინეტიდან გაძევების შემდეგ, უფლება მიეცათ დარჩენილიყვნენ უნივერსიტეტის შენობასთან და გაეგრძელებინათ თავიანთი საპროტესტო აქცია.

ამ მსჯელობის და ამგვარ საქმეებზე მოცემული თავისუფალი შეფასების არეალის გათვალისწინებით, მომხივანთა გაძევება არ ყოფილა არაპროპორციული.

ii) მომხივანთა ადმინისტრაციული პასუხისმგებლობა – მომხივნები მიჩნეული იყვნენ ადმინისტრაციულ სამართალდამრღვევებად საჯარო წესრიგის მცირე დარღვევის და პოლიციისთვის წინააღმდეგობის გაწევის გამო. მათი ქცევით დაირღვა საჯარო წესრიგი უნივერსიტეტის შენობაში. მიუხედავად იმისა, რომ პოლიციას არ გამოუყენებია არავითარი ფიზიკური ძალა, მომხივანთა უარი (დაახლოებით, ერთი საათის განმავლობაში) დამორჩილებოდნენ პოლიციის თანამშრომელთა განმეორებით მოთხოვნებს, ეროვნული სასამართლოების მიერ მიჩნეულ იქნა როგორც პოლიციის მიერ კანონიერ ბრძანებაზე დაუმორჩილებლობა, იმ ფაქტის მიუხედავად, რომ მოლაპარაკების ბოლოს, მომხივნებმა ნებაყოფლობით დატოვეს რექტორის კაბინეტი.

ადმინისტრაციული სამართალწარმოების შედეგად მომხივნებს დაეკისრათ ჯარიმა დაახლოებით 45 ევროს ოდენობით.

არცერთი მომხივანი არ ყოფილა დაკავებული ან დაპატიმრებული. ის ფაქტი, რომ მომხივნებს უფლება მისცეს პროტესტი გამოეთქვათ თვეების განმავლობაში

უნივერსიტეტში მიმდინარე რეფორმების წინააღმდეგ და შეკრებილიყვნენ უნივერსიტეტის შენობაში, აგრეთვე 2006 წლის საპროტესტო აქციის ბუნების გათვალისწინებით, რაც დასრულდა მომჩივანთა ძალადობრივი შეჭრით რექტორის ოფისში, უნივერსიტეტის სამუშაო პროცესის შეფერხებითა და რექტორის კაბინეტის მორჩილად დატოვების თაობაზე პოლიციის ბრძანებების უარყოფით, საკმარისი იყო ევროპული სასამართლოსთვის იმ დასკვნის გასაკეთებლად, რომ მომჩივანთა უფლებაში ჩარევა იყო ლეგიტიმური მიზნის პროპორციული და აუცილებელი დემოკრატიულ საზოგადოებაში.

დასკვნა: დარღვევა არ დადგინდა (ერთხმად).